

Prezenta lucrare conține _____ pagini

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII
CLASEI a VIII-a**

Anul școlar 2021 – 2022

Limba și literatura romani maternă

Numele:.....

Inițiala prenumelui tatălui:

Prenumele:.....

Școala de proveniență:

Centrul de examen:

Localitatea:

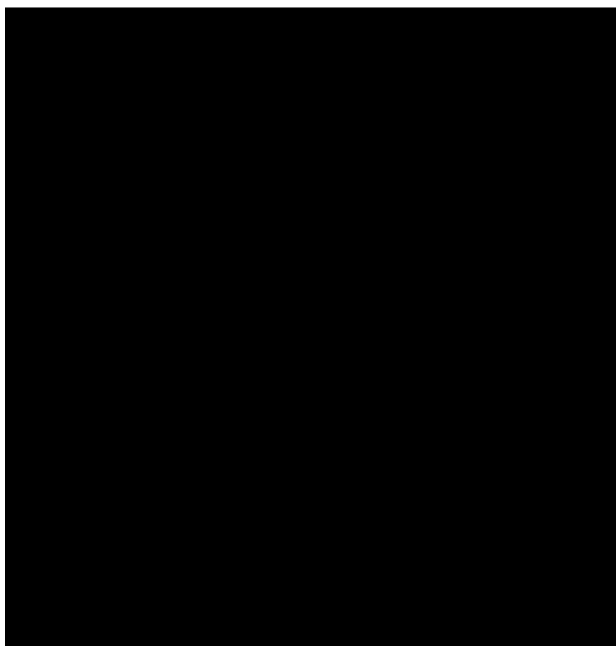
Județul:

Nume și prenume asistent	Semnătura

A	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

B	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

C	COMISIA DE EVALUARE	NOTA (CIFRE ȘI LITERE)	NUMELE ȘI PRENUMELE PROFESORULUI	SEMNĂTURA
	EVALUATOR I			
	EVALUATOR II			
	EVALUATOR III			
	EVALUATOR IV			
	NOTA FINALĂ			

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Del pes o tøksto:

E štar kaise

Jekhvar, jekh manuš kamlās te dikhel sar si lesqe čhave: o Mاريو, o Sorin, o Aron thaj o Florin. Akhardās len *texarinthe* pesqe thaj dinās *sarkonesqe* po jekh *kaisa*. Palal kadaja, o manuš gelās p-o kimpō, mukhindoј pesqe čhaven te keren penqe butā thaj te nakhaven penqo dīves sar kamen von. Rātāqe, kana avilās palpale, o manuš akhardās pesqe štare čhaven thaj pučhlās len:

- Mاريو, phen manqe so kerdān tire kaisača?
- So te kerav, mirro dadorro, xalem la thaj naisarav tuqe. Sas but lači. Lōm, palal kodoja, o sūmburo, *čhovdem* les anθ-i phuv palal o kher, *tindārdem* o than thaj ažukerav te barōl kothe jekh šukar thaj *pherrvali* kaisalin.
- Mišto kerdān, mirro čhavo, me patāv zorales kaj aresesa jekh lačo *xulaj*.
- Haj tu, phendās karing o Sorin, so kerdān tire kaisača?
- Xalem la. Sas but lači, peki...
- Thaj palal kodoja?
- Čhudindem laqo sūmburo thaj gelem dajaqe te maj mangav aver kaise, ke na sas manqe dōsta jekh kaisa.
- Mirrea čhavea, phendās o dad *rušača* anθ-o *vak*, te dikhes te na areses jekh *bičajlo* manuš ke „o bičajlo maj but xasarel thaj o khandino maj but našel”.
- Tuqe, čajlās tuqe i kaisa, sas lači?
- Na žanav, phenel o Aron.
- Sar na žanes, so kerdān lača?
- Bikindem la. Gelem lača k-i diz thaj dinem la vaš duј gālbenurā. Dikh e love!
- Čhavea, tu aresesa baro bikinitōri, tha` dikh ke na sa si bikinimasqe anθ-o *živipen*; maj zorales, na si bikinimasqe e butā xudinde tire dadenθar.

K-o agor, o manuš pučhlās vi le Florinos, e maj tikne čhaves:

- Tha` tuqe *plačajlās* tuqe i kaisa?
 - Nić me na žanav, dadea!
 - Sar? Vi tu bikindān la?
 - Na, dadea! Me gelem te dikhav mirre amales savo si nasvalo thaj ingerdem la lesqe. Vov lošardilās but kaj dinōm la lesqe thaj but naisardās manqe.
- Rovindoј, o dad lias e čhaves pe čanga thaj phendās lesqe:
- Na žanav so keresa tu anθ-o tiro živipen, tha` so žanav si ke tu avesa jekh lačo manuš thaj kadaja si i maj importantō buti.

amboldipen kerdo kaθar i Noemi Kordovan palal o Leon Magdan

Xramosar o amboldipen ka-o svàko mangipen, dikhindoj o dino tèksto kaθar o jekhto subijèkto.

1. Xramosar, andar o dino dikcionarosqo artikulo, o sènso andar i avutni fràza vaś o alav „peki”:
„– Xalem la. Sas but lačí, peki...”

2 pùnturǎ

pek/o, -i, -e, -e *adj*, 1. *copt* (*coaptǎ, coptǐ, coapte*) 2. *prǎj/it* (*-itǎ, -itǐ, -ete; fript* (*friptǎ, friptǐ, fripte*))

2. Le manuśes sas les...

- a. deś čhave.
- b. śov čhave.
- c. jekh čhavo.
- d. śtar čhave.

2 pùnturǎ

O lačno amboldipen si ka-i grafèma

.

3. Lenqo dad patǎl kaj o Mǎrio aresela jekh lačno...

- a. raśai.
- b. xulaj.
- c. bikinitòri.
- d. manuś.

2 pùnturǎ

O lačno amboldipen si ka-i grafèma

.

4. Xramosar p-o telutno than savo si o título e tekstosqo. Čácar tiro amboldipen xramosarindoj duj informácie andar o dino tèksto.

4 pùnturǎ

5. Xramosar „X” palal svàko enùnco kaj te sikaves kana si ćăces vaj na, dikhindoj e informăcie anθar o dino tēksto.

6 pùntură

O enùnco	Si ćăces	Na si ćăces
a. O manuś avilās khere ratăqe.		
b. O manuś dinās le ćhavenqe p-o jekh ambrol.		
c. O Aron dinās pesqi kaisa pesqe amalesqe.		
d. O Sorin aresela jekh bićajlo manuś.		
e. O Mاريو na aresela baro bikinitòri.		
f. O dad phendās so o Florin aresela jekh laćho manuś.		

6. Vakăr, and-e 50 – 80 alava, palal sosθar NA trebal te na avas bićajle manuśa.

6 pùntură

7. O Luka thaj i Adina vakăren palal o pućhipen: „Kon kerdās laćhes: o Sorin vaj o Florin?”

O Luka: *Me phenav so o Sòrin kerdās sas laćho thaj vi me keravas kadja!*

I Alina: *Me phenav so sas miśto so kerdās o Florin!*

Xramosar jekh tēksto and-e 60 – 100 alava, and-o savo te xramosaras so tu patās palal o phenipen le duje ženenqo (o Luka thaj i Alina).

8 pùntură

[illegible]

(30 de puncte)

Del pes o tèksto:

Mirri kuć amalin, Karla

Sar san tu? S o maj keres? So filmurâ maj dikhlân?
Kamav te phenav tuqe palal jekh nevo filmo me ašunindôm palal kaθar mirro
amal, o Andrei. O filmo akharel pes „E romenqi història vi lenqo dromo
karing Euròpa”. Me na dikhem o filmo inkâ, tha’ but ćajlòlas manqe, kana tu
kames, te dikhas les khetanes. Ažukârav tiro amboldipen!
Te aves baxtali vi sasti-vesti!
Tiri amalin, I Antonia

21:56 ✓✓

Type a message

- ## 2 pùnturǎ

11

2. O alav telal savo si cirdini jekh lînia andar o enûncio: „Me na dikhlem o filmo inkä...” si

- a. substantivo/ navni.
- b. pronòmbro/ sarnavni
- c. vèrbo/ kernavni.
- d. adžektivo/ pašnavni

2 pùntkură

O lačo amboldipen si ka-i grafèma

.

3. O vèrbo telal savo si cirdini jekh lînia andar o enûncio: „So filmură maj dikhlăn?” si ka-o vaxt ...

- a. akanutno.
- b. avutno.
- c. nakhlo vaxt.
- d. imperfèkto.

2 pùntkură

O lačo amboldipen si ka-i grafèma

.

4. I Karla xramosarel palpale jekh mesàžo pesqe amalinăqe, la Antoniaqe. Xramosar, maj tele, and-e cuce thana, e trebutne alava palal sar mangel pes and-e parantèze.

4 pùntkură

Kuc Antonia,

But nais tuqe vaś _____ (tu, **ka-o kèzo genitivo**) akharipen. Vakărdem mirre dajaça palal o filmo thaj voj phendăs manqe kaj vi voj _____ (dikhel, **ka-o o indikativo mòdo, nakhlo vaxt**) kodova filmo thaj çajlôlas _____ (voj, **ka-o kèzo dativo**). Me sem but loşali kaj tu godisardăn tut manqe vaś kadava filmo thaj çajlôlas manqe but te dikhas amen. But aźukerav _____ (aşunel, **ka-o mòdo konžunctivo**) palpale tuðar! Te aves baxtali!

Tiri amalin, Karla

5. Ker jekh propozîcia and-i savi o alav „filmò” te avel ka-o kèzo genitivo.

4 pùntkură

6. Ker jekh fràza andar trin propozìcie and-i savi e predikàtură te aven e vèrbură „*akharel*”, „*xal*” thaj „*piel*”.

4 pùnttură

7. O telutno tèksto si lino palal o internèto. Anda lesθe si vortografiaqe thaj puntuaciaqe doša. Lačhar o tèksto, xramosarindoj les lačhes pa-o telutno than.

4 pùnttură

Si but importànto te avel amen lači amala, save ažutisaren amenqe thaj sine bixoxavni. Kadala amala bešes amença and-o amaro savorro živimata.

8. Ker jekh tèksto, anθar 40 – 70 alava, and-o savo te sikaves „**sosθar si importànto te nakhaves o vaxt tire amalença?**”.

8 pùnttură

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Del pes o tèksto:

Kon sam ame?

Arăt, dikhlôm k-o televizòro thaj p-o internèto so
Palal niște manuša vakărel pes amenqe vareso:
Ke von ziven and-e savorre lumjaqe thema,
Kaj but anglal avile andar i purani Ìndia.

Len na-i len jekh them, na bešen khethanes an-jekh than,
Kana avelas len jekh, lesqo anav avelas „Rromanothan”!
Kathe zivenas lošale: kăldărără, ričinără, xoraxane rroma,
Sinti, lovără vi savorre prinzarde rromane nămură.

Vi kana kadava them avelas but tikno,
An` lesŋe, le rromenqo gi ovelas užo vi baro.
Savorre lumjaqe rroma si sar niște phrala!
Von ziven khethanes sar but lače amala!

O Lačo Devel mukhlăs amen kadja:
Te phiras p-e droma andar i savorri lùmja,
Te kamas te bešas telal o *čerxenărdo cêro*,
P-i zèleno čar thaj pa-o zinzardo *kimpo*.

Žanas te das pakiv le phuren thaj le manušen
Sar sikaven e valøre andar o RROMANIPEN.
Rugisaras amen le Devlesqe t-ovas godăver vi BAXTALE,
And-jekh čačo PHRALIPEN te avas PAKIVALE!

Rromalen, kaj aresle šerale vi bare manuša!
Te na bistren te maren tumen vaš amare čorre rroma!
O Del te del tumenqe baxt, zor thaj but godi,
Te vastdel tumenqe an` tumari importànto buti!

Tume kaj san *sîmplo*, pakivale thaj baxtale rroma,
Ašunen so phenav tumenqe mirre kuć phrala:
Aven te keras nùmaj bută save si šukar vi lače,
Te sikavas ke ame na sam „čora, nasul vi khanile”!

Te avas barikane ke sam baxtale, lošale vi godăver rroma
Kaj si amen jekh purani čhib kaj šukar vakăras la!
O Svunto Devel te del tumenqe baxt thaj te avel amenča,
Tiknorrenča, ternenča, phurenča vi savorre amare amalenča!
(palal o Jonel Kordovan)

(E têssto kajðar O jekhto subijêkto sas lino andar o lil „E dajaqi rromani çhib vi literatûra vaş i trinto klâsa, Bucureşti, Editura Sigma, 2020, p. 90-91) thaj kajðar O dujto subijêkto sas xramosarde kajðar e autôrurâ kaj kerde o subijêkto; e dikcionarosqo artîkulo sas adaptisardo andar o *Dicţionar rrom-român*, Gheorghe Sarău, Bucureşti, Editura Sigma, 2006, p. 151; o têssto kajðar O trinto subijêkto sas lino andar o lil „E dajaqi rromani çhib vi literatûra vaş i eftato klâsa, Bucureşti, Editura Sigma, 2021, p. 22-23)